

**Β. ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΕΚΤΟΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ
(Άρθρο 7 ν.4887/2022)**

Οι δαπάνες εκτός Περιφερειακών Ενισχύσεων κατατάσσονται για τις ανάγκες της παρούσας προκήρυξης στις παρακάτω κατηγορίες:

Επιλέξιμες Δαπάνες ΕΚΤΟΣ Περιφερειακών Ενισχύσεων (Άρθρο 7)	
1	ΔΑΠΑΝΕΣ ΓΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ (Συμβατική) (μόνο για Νέες ΜΜΕ)
2	ΔΑΠΑΝΕΣ ΓΙΑ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΜΟΛΥΣΜΕΝΩΝ ΧΩΡΩΝ
3	ΔΑΠΑΝΕΣ ΓΙΑ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΗ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ
5	ΔΑΠΑΝΕΣ ΓΙΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ
6	ΔΑΠΑΝΕΣ ΓΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΜΜΕ ΣΕ ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ
7	ΔΑΠΑΝΕΣ ΓΙΑ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΠΡΟΣ ΜΜΕ

Στις δαπάνες αυτές παρέχονται άλλες, πλην των περιφερειακών, ενισχύσεις, με τους όρους και τις προϋποθέσεις που τίθενται στο Γ.Α.Κ.. Κάθε ομάδα αναλύεται στις κατηγορίες που παρουσιάζονται παρακάτω:

1. Επενδυτικές δαπάνες για συμβουλευτικές υπηρεσίες σε ΜΜΕ (άρθρο 18 Γ.Α.Κ.) (μόνο για Νέες ΜΜΕ).

Οι δαπάνες αυτές αφορούν σε μελέτες και αμοιβές συμβούλων για επενδυτικά σχέδια νέων μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων και δεν μπορεί να αποτελούν αντικείμενο συνεχούς ή περιοδικής δραστηριότητας, ούτε να συνδέονται με τις συνήθεις λειτουργικές δαπάνες της επιχείρησης όπως τακτικές υπηρεσίες παροχής φορολογικών και νομικών συμβουλών ή διαφημιστικές υπηρεσίες. Ως «νέα ΜΜΕ» θεωρείται η νεοσύστατη επιχείρηση που δεν έχει κλείσει κατά το χρόνο υποβολής της αίτησης υπαγωγής στο καθεστώς διαχειριστική χρήση

Οι δαπάνες αυτές ορίζονται στην παράγραφο 1 του Παραρτήματος Β του νόμου 4887/2022 και στο άρθρο 18 του Γ.Α.Κ. και αφορούν σε μελέτες και αμοιβές συμβούλων για επενδυτικά σχέδια νέων μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων και δεν μπορεί να αποτελούν αντικείμενο συνεχούς ή περιοδικής δραστηριότητας, ούτε να συνδέονται με τις συνήθεις λειτουργικές δαπάνες της επιχείρησης.

Περιλαμβάνονται οι δαπάνες για:

- Αμοιβές προς τρίτους για την παρακολούθηση της υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου
- Αμοιβές συμβούλου για την υποστήριξη σε θέματα Δημοσίου (π.χ. Αμοιβές συμβούλων για την υποστήριξη στις απαιτούμενες αδειοδοτήσεις)
- Αμοιβές συμβούλου για την υποστήριξη σε θέματα χρηματοδότησης του επενδυτικού σχεδίου (π.χ. Αμοιβές συμβούλων για την υποστήριξη στη λήψη του δανείου)
- Δαπάνες συμβουλευτικών υπηρεσιών για την οργάνωση της επιχείρησης, την αναδιοργάνωση των επιμέρους λειτουργιών της επιχείρησης, τον ανασχεδιασμό των επιχειρηματικών διαδικασιών και την τυποποίηση των διαδικασιών, και συγκριτικών μελετών επιδόσεων. Οι ανωτέρω μελέτες θα πρέπει να συναρτώνται άμεσα και να εξυπηρετούν την υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου
- Δαπάνες μελετών αγοράς (Δαπάνες για την έρευνα της αγοράς και την εκπόνηση μελετών προώθησης προϊόντων ή υπηρεσιών που συναρτώνται άμεσα με το επενδυτικό σχέδιο)

Η ένταση ορίζεται σε ποσοστό πενήντα τοις εκατό (50%) αυτών και οι δαπάνες αυτές ενισχύονται μέχρι ποσοστού πέντε τοις εκατό (5%) επί του συνολικού ενισχυόμενου κόστους περιφερειακών ενισχύσεων και έως του ποσού των πενήντα χιλιάδων (50.000) ευρώ.

2.Δαπάνες για αποκατάσταση μολυσμένων χώρων.

Οι δαπάνες αυτές ορίζονται στην παράγραφο 11 του Παραρτήματος Β του νόμου 4887/2022 και στο άρθρο 45 του Γ.Α.Κ. και επιλέξιμες είναι όσες απαιτούνται για τις εργασίες αποκατάστασης, **μειωμένες κατά την αύξηση της αξίας του οικοπέδου**. Στην περίπτωση της αποκατάστασης μολυσμένων χώρων, όλες οι δαπάνες στις οποίες υποβάλλεται μια επιχείρηση κατά την αποκατάσταση του χώρου της μπορεί να θεωρηθούν επιλέξιμες επενδύσεις, ανεξαρτήτως του εάν είναι ή όχι δυνατή η εγγραφή των εν λόγω δαπανών στον ισολογισμό της ως πάγιων στοιχείων ενεργητικού.

Οι εν λόγω δαπάνες καθίστανται επιλέξιμες μόνον όταν η ταυτότητα του προσώπου που είναι υπεύθυνο για την περιβαλλοντική ζημία σύμφωνα με το εφαρμοστέο δίκαιο δεν έχει διαπιστωθεί ή όταν αυτός δεν μπορεί να εξαναγκαστεί να επιβαρυνθεί με το σχετικό κόστος.

Περιλαμβάνονται οι δαπάνες για εξυγίανση εδαφών, υπόγειων νερών και διαχείρισης αποβλήτων (μεταφορά, αποθήκευση, επεξεργασία και αξιοποίηση αποβλήτων) όπως:

- Δαπάνες για ολική εκσκαφή, επεξεργασία-αδρανοποίηση, επαναχρησιμοποίηση η τελική διάθεση – καταστροφή σε ειδικούς χώρους διάθεσης επικίνδυνων αποβλήτων
- Δαπάνες για επεξεργασία εδάφους με φυσικοχημικές και βιολογικές μεθόδους (επιτόπου χωρίς εκσκαφή), η σε άλλο ειδικό χώρο εκτός πεδίου, επανατοποθέτηση του εδάφους στην αρχική του θέση
- Δαπάνες για εγκλωβισμό της ρύπανσης (κάλυψη με αδιαπέρατο κάλυμμα, κατασκευή υδραυλικών η διάφορων αδιαπέρατων φραγμάτων)
- Δαπάνες για διαπερατά Ενεργά Φράγματα
- Δαπάνες για άντληση και επεξεργασία υπόγειου νερού,
- Δαπάνες για ανάκτηση οργανικών ρύπων από το υπόγειο νερό

Για την τεκμηρίωση των ανωτέρω δαπανών πλέον των προσφορών υποβάλλονται:

- Έγκριση Περιφερειακού Σχεδίου Διαχείρισης Αποβλήτων (ΠΕΣΔΑ) της οικείας Περιφέρειας
- Μελέτη σκοπιμότητας ή σχετική έκθεση τεκμηρίωσης (ανάλογα με το μέγεθος και τη φύση του έργου), βάσει της οποίας εξετάζεται η αναγκαιότητα υλοποίησης των εν λόγω δαπανών συμπεριλαμβανομένων αναλυτικών στοιχείων για τον τρόπο διαχείρισης και την εγκατάσταση διάθεσης των αποβλήτων που προέρχονται από τις εργασίες αποκατάστασης των ρυπασμένων εδαφών
- Τεχνικές και υποστηρικτικές Μελέτες (Γεωλογικές, υδρολογικές, κλπ)
- Πιστοποιητικό από ανεξάρτητο εκτιμητή μηχανικό ή από επίσημο φορέα (π.χ. Τεχνικό Επιμελητήριο της Ελλάδος) στο οποίο θα αναφέρεται η εμπορική αξία του γηπέδου πριν και μετά την αποκάσταση/υλοποίηση της επένδυσης.

Δεν χορηγούνται ενισχύσεις για δαπάνες που πραγματοποιείται από επιχειρήσεις προκειμένου να συμμορφωθούν με τα εθνικά υποχρεωτικά πρότυπα περιβαλλοντικής συμμόρφωσης.

Η ένταση της ενίσχυσης των δαπανών ορίζεται στο πενήντα τοις εκατό (50%) αυτών και οι δαπάνες ενισχύονται μέχρι ποσοστού πέντε τοις εκατό (5%) επί του συνολικού ενισχυόμενου κόστους περιφερειακών ενισχύσεων

3.Δαπάνες για ανακύκλωση και επαναχρησιμοποίηση αποβλήτων.

Οι δαπάνες αυτές ορίζονται στην παράγραφο 12 του Παραρτήματος Β του νόμου 4887/2022 και στο άρθρο 47 του Γ.Α.Κ. και επιλέξιμες **είναι οι πρόσθετες επενδυτικές δαπάνες** που είναι απαραίτητες για να πραγματοποιηθεί μία επένδυση σε καλύτερες ή αποδοτικότερες δραστηριότητες ανακύκλωσης ή επαναχρησιμοποίησης σε σύγκριση με μία συμβατική μονάδα επαναχρησιμοποίησης και ανακύκλωσης ίδιας δυναμικότητας που θα κατασκευαζόταν ελλείψει ενίσχυσης. Τα προς επεξεργασία ανακυκλούμενα ή επαναχρησιμοποιούμενα υλικά σε άλλη περίπτωση θα απορρίπτονταν, ή θα υφίσταντο επεξεργασία με τρόπο λιγότερο φιλικό προς το περιβάλλον. Δεν καλύπτονται ενισχύσεις για άλλες εργασίες ανάκτησης αποβλήτων πλην της ανακύκλωσης.

Οι επενδυτικές ενισχύσεις χορηγούνται για την ανακύκλωση και επαναχρησιμοποίηση αποβλήτων που δημιουργούν άλλες επιχειρήσεις. Η ενίσχυση δεν απαλλάσσει έμμεσα τους ρυπαίνοντες από επιβάρυνση που πρέπει να τους επιβάλει η ενωσιακή νομοθεσία ή από επιβάρυνση που θεωρείται συνήθης επιχειρηματική δαπάνη (Η αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει»). Η επένδυση υπερβαίνει τη σύγχρονη τεχνολογία.

Ως εργασία ανακύκλωσης ορίζεται οποιαδήποτε εργασία ανάκτησης με την οποία τα απόβλητα μετατρέπονται εκ νέου σε προϊόντα, υλικά ή ουσίες που προορίζονται είτε να εξυπηρετήσουν και πάλι τον αρχικό τους σκοπό είτε άλλους σκοπούς.

Για την τεκμηρίωση των ανωτέρω δαπανών πλέον των προσφορών υποβάλλεται τεχνικό υπόμνημα με αντιπαράδειγμα τεκμηρίωσης των πρόσθετων δαπανών που είναι απαραίτητες για να πραγματοποιηθεί η επένδυση σε καλύτερες ή αποδοτικότερες δραστηριότητες ανακύκλωσης ή επαναχρησιμοποίησης σε σύγκριση με μία συμβατική μονάδα επαναχρησιμοποίησης και ανακύκλωσης ίδιας δυναμικότητας που θα κατασκευαζόταν ελλείψει ενίσχυσης.

Η ένταση της ενίσχυσης μπορεί να αυξηθεί κατά είκοσι (20) ποσοστιαίες μονάδες για ενισχύσεις που χορηγούνται σε μικρές επιχειρήσεις και κατά δέκα (10) ποσοστιαίες μονάδες για ενισχύσεις που χορηγούνται σε μεσαίες επιχειρήσεις. Η ένταση της ενίσχυσης για τη μονάδα παραγωγής μπορεί να αυξηθεί κατά δεκαπέντε (15) ποσοστιαίες μονάδες για επενδύσεις σε ενισχυόμενες περιοχές που

πληρούν τις προϋποθέσεις του στοιχείου α' της παρ. 3 του άρθρου 107 της Σ.Λ.Ε.Ε. και κατά πέντε (5) ποσοστιαίες μονάδες για επενδύσεις σε ενισχυόμενες περιοχές που πληρούν τις προϋποθέσεις του στοιχείου γ' της παρ. 3 του άρθρου 107 της Σ.Λ.Ε.Ε.. Οι ενισχύσεις για επενδύσεις που αφορούν στην ανακύκλωση και επαναχρησιμοποίηση των αποβλήτων του ίδιου του δικαιούχου δεν απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης.

Οι δαπάνες αυτές ενισχύονται μέχρι ποσοστού σαράντα τοις εκατό (40%) του συνολικού ενισχυόμενου κόστους περιφερειακών ενισχύσεων.

4. Δαπάνες για επαγγελματική κατάρτιση.

Οι δαπάνες αυτές ορίζονται στην παράγραφο 13 του Παραρτήματος Β του νόμου 4887/2022 και στο άρθρο 31 του Γ.Α.Κ. και επιλέξιμες είναι οι δαπάνες που αφορούν στην αναβάθμιση των προσόντων ή την επανεκπαίδευση των εργαζομένων.

Εκπαίδευση / κατάρτιση προσωπικού (υφιστάμενου και νέου) της επιχείρησης σε θέματα σημαντικά για τη λειτουργία και οργάνωσης της επιχείρησης, που συμβάλλουν σαφώς στο στόχο της σύμφωνα με το υποβληθέν επιχειρηματικό σχέδιο.

Δεν χορηγούνται ενισχύσεις για επαγγελματική κατάρτιση που πραγματοποιείται από επιχειρήσεις προκειμένου να συμμορφωθούν με τα εθνικά υποχρεωτικά πρότυπα επαγγελματικής κατάρτισης.

Η εκπαίδευση θα πρέπει να γίνεται από πιστοποιημένους φορείς εκπαίδευσης/κατάρτισης και να συνοδεύεται από τις αντίστοιχες βεβαιώσεις επιτυχούς ολοκλήρωσης.

Επιλέξιμες είναι οι δαπάνες που αφορούν στην αναβάθμιση των προσόντων ή την επανεκπαίδευση των εργαζομένων. Ειδικότερα, είναι επιλέξιμες οι ακόλουθες δαπάνες:

- α) Δαπάνες προσωπικού των εκπαιδευτών, για τις ώρες κατά τις οποίες οι εκπαιδευτές συμμετέχουν στην επαγγελματική κατάρτιση,
- β) Λειτουργικές δαπάνες εκπαιδευτών και εκπαιδευόμενων που σχετίζονται άμεσα με το έργο επαγγελματικής κατάρτισης, όπως έξοδα μετακίνησης, υλικά και εφόδια

που σχετίζονται άμεσα με το έργο, αποσβέσεις των υλικοτεχνικών μέσων και του εξοπλισμού, στον βαθμό που χρησιμοποιούνται αποκλειστικά για το έργο επαγγελματικής κατάρτισης. Εξαιρούνται τα έξοδα διαμονής, εκτός από τα ελάχιστα αναγκαία έξοδα διαμονής των εκπαιδευομένων που είναι εργαζόμενοι με αναπηρία,

δ) Δαπάνες προσωπικού των εκπαιδευομένων και γενικές έμμεσες δαπάνες, όπως διοικητικές δαπάνες, μισθώματα και γενικά έξοδα, για τις ώρες κατά τις οποίες οι εκπαιδευόμενοι συμμετέχουν στην επαγγελματική κατάρτιση.

Η ένταση της ενίσχυσης των δαπανών ορίζεται σε ποσοστό πενήντα τοις εκατό (50%) αυτών. Το ποσοστό αυτό μπορεί να αυξηθεί, μέχρι το εβδομήντα τοις εκατό (70%) των επιλέξιμων δαπανών, ως εξής:

α) Κατά δέκα (10) εκατοστιαίες μονάδες, εάν η επαγγελματική κατάρτιση απευθύνεται σε εργαζομένους που είναι άτομα με αναπηρία ή σε εργαζομένους σε μειονεκτική θέση,

β) κατά δέκα (10) εκατοστιαίες μονάδες, εάν η ενίσχυση χορηγείται σε μεσαίες επιχειρήσεις και κατά είκοσι (20) εκατοστιαίες μονάδες, εάν χορηγείται σε μικρές επιχειρήσεις.

Οι δαπάνες αυτές ενισχύονται μέχρι ποσοστού δέκα τοις εκατό (10%) επί του συνολικού ενισχυόμενου κόστους περιφερειακών ενισχύσεων.

Κατά την υποβολή της πρότασης να επισυνάπτονται διαθέσιμα στοιχεία τεκμηρίωσης του κόστους της προτεινόμενης εκπαίδευσης.

Το μέγιστο επιλέξιμο κόστος ανά εργαζόμενο, που θα λάβει την αντίστοιχη εκπαίδευση είναι 20€/ώρα εκπαίδευσης. Δεν είναι επιλέξιμη οποιαδήποτε αμοιβή του εργαζομένου.

Τα πρόσθετα δικαιολογητικά που απαιτούνται για την πιστοποίηση των δαπανών κατάρτισης προσωπικού είναι τα κάτωθι :

- Ιδιωτικά συμφωνητικά – συμβάσεις με φορείς εκπαίδευσης/κατάρτισης υποβεβλημένες στον διαδικτυακό τόπο www.gsis.gr
- Πρόγραμμα εκπαίδευσης και τυχόν υλικό εκπαίδευσης
- Φύλλα εκπαίδευσης προσωπικού
- Αποδεικτικά ολοκλήρωσης της εκπαίδευσης του προσωπικού (παρουσιολόγια παρακολούθησης, βεβαιώσεις παρακολούθησης, διπλώματα κλπ)

5. Δαπάνες για συμμετοχή ΜμΕ σε εμπορικές εκθέσεις.

Οι δαπάνες αυτές ορίζονται στην παράγραφο 14 του Παραρτήματος Β του νόμου 4887/2022 και στο άρθρο 19 του Γ.Α.Κ. και επιλέξιμες είναι οι δαπάνες μίσθωσης, εγκατάστασης και διαχείρισης περιπτέρου για τη συμμετοχή μίας επιχείρησης σε οποιαδήποτε εμπορική έκθεση ή επαγγελματική έκθεση του εσωτερικού ή του εξωτερικού.

Επιλέξιμες είναι οι δαπάνες μίσθωσης, εγκατάστασης και διαχείρισης περιπτέρου για τη συμμετοχή μίας επιχείρησης σε οποιαδήποτε εμπορική έκθεση.

Οι δαπάνες είναι επιλέξιμες μόνο στην περίπτωση δικαιούχων που χαρακτηρίζονται ως ΜΜΕ και υπό την προϋπόθεση ότι η συμμετοχή στην έκθεση σχετίζεται άμεσα με το φυσικό αντικείμενο του επενδυτικού σχεδίου.

Τα έξοδα μετακίνησης, διαμονής και διατροφής των συμμετεχόντων (εταίροι/μέτοχοι ή υπάλληλοι της επιχείρησης) είναι επιλέξιμα έως του ποσού των 3.000 € ανά έκθεση.

Η περιγραφή καθώς και το κόστος θα πρέπει να τεκμηριώνεται με αντίστοιχο πλάνο συμμετοχής σε εκθέσεις και σχετικές προσφορές ή απόδειξη του εύλογου κόστους κατά την υποβολή της πρότασης.

Η ένταση της ενίσχυσης δεν υπερβαίνει το πενήντα τοις εκατό (50%) των επιλέξιμων δαπανών.

Οι δαπάνες αυτές ενισχύονται μέχρι ποσοστού δέκα τοις εκατό (10%) επί του συνολικού ενισχυόμενου κόστους περιφερειακών ενισχύσεων.

6. Δαπάνες για επενδυτικές ενισχύσεις προς ΜΜΕ.

Οι δαπάνες αυτές ορίζονται στο άρθρο 17 του Γ.Α.Κ. και επιλέξιμες είναι οι δαπάνες σε ενσώματα και άυλα στοιχεία ενεργητικού.

Περιλαμβάνονται οι δαπάνες για:

1. Κτηριακές Εγκαταστάσεις (Συμβατική)

2. Έργα Διαμόρφωσης Περιβάλλοντος Χώρου (Συμβατική)
3. Μηχανολογικός Εξοπλισμός – Τεχνικές (Ειδικές) Εγκαταστάσεις(Συμβατική ή/και leasing)
4. Λοιπός Εξοπλισμός (Συμβατική ή/και leasing)
5. Μεταφορικά μέσα (Συμβατική)
6. Αγορά παγίων στοιχείων ενεργητικού μονάδας που ανήκουν σε επιχειρηματική εγκατάσταση, υπό τις εξής προϋποθέσεις, οι οποίες πρέπει να συντρέχουν σωρευτικώς:
  - i. η επιχειρηματική εγκατάσταση έχει κλείσει δύο (2) τουλάχιστον έτη πριν την ημερομηνία υποβολής της αίτησης υπαγωγής,
  - ii. η αγορά πραγματοποιείται από τον φορέα του επενδυτικού σχεδίου, ο οποίος δεν σχετίζεται με τον πωλητή της επιχειρηματικής εγκατάστασης της περ. i εκτός εάν πρόκειται για μικρή επιχείρηση, η οποία αποκτάται από υπάλληλο του αρχικού ιδιοκτήτη, , ο οποίος δεν έχει συγγένεια μέχρι 3ου βαθμού με τον ιδιοκτήτη/ιδιοκτήτες της μονάδας που έπαυσε τη λειτουργία της (σε περίπτωση νομικού προσώπου στη θέση του ιδιοκτήτη εννοούνται τα φυσικά πρόσωπα που κατέχουν μερίδιο/μετοχές του εταιρικού/μετοχικού κεφαλαίου) και η υπαλληλική σχέση να είχε διάρκεια τουλάχιστον δύο (2) ετών,
  - iii. η σχετική συναλλαγή πραγματοποιείται υπό τους συνήθεις όρους της αγοράς. Από τις εν λόγω επιλέξιμες δαπάνες αφαιρείται το κόστος στοιχείων του ενεργητικού, τα οποία έχουν στο παρελθόν επιχορηγηθεί ή επιδοτηθεί μέσω αναπτυξιακών νόμων ή άλλων καθεστώτων ενισχύσεων πριν από την αγορά τους,
7. Άυλα στοιχεία ενεργητικού (Συμβατική)

Προκειμένου να θεωρηθεί ότι αποτελεί επιλέξιμη δαπάνη μια επένδυση πρέπει να συνίσταται σε επένδυση σε ενσώματα και/ή άυλα στοιχεία ενεργητικού σε σχέση με τη δημιουργία νέας επιχειρηματικής εγκατάστασης, την επέκταση υφιστάμενης επιχειρηματικής εγκατάστασης, τη διαφοροποίηση της παραγωγής μιας επιχειρηματικής εγκατάστασης με νέα επιπρόσθετα προϊόντα ή τη θεμελιώδη αλλαγή του συνόλου της παραγωγικής διαδικασίας υφιστάμενης επιχειρηματικής εγκατάστασης.

Η ένταση της ενίσχυσης δεν υπερβαίνει το 20% των επιλέξιμων δαπανών στην περίπτωση των μικρών επιχειρήσεων και το 10% των επιλέξιμων δαπανών στην περίπτωση των επιχειρήσεων μεσαίου μεγέθους.